

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Libora Duľu a JUDr. Petra Paludu na neverejnom zasadnutí dňa 23. júna 2015 v Bratislave v trestnej veci proti obvinenej **A. M.** pre spolupáchateľstvo prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona o sťažnosti obvinenej A. M. proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo dňa 10. júna 2015, sp. zn. 3 Tp 9/2015, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvinenej A. M. sa **z a m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len ŠTS), uznesením zo dňa 10. júna 2015 (v záhlaví vyhotovenia uznesenia je nesprávne uvedený rok 2014), sp. zn. 3 Tp 9/2015, podľa § 71 ods. 1 písm. b/, c/ Trestného poriadku vzal do väzby obvinenú A. M. s tým, že väzby obvinenej začala plynúť 8. júna 2015 o 10.15 hod. a vykoná sa v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici. Zároveň neprijal písomný sľub obvinenej A. M. a neuložil dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvinenou.

Uznesenie odôvodnil tým, že návrh prokurátora na vzatie obvinenej A. M. je sčasti dôvodný. Doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchala obvinená. Tieto skutočnosti vyplývajú z výpovede obvinenej D. K. zo dňa 3. júna 2015, v ktorej táto obvinená uvádzala skutočnosti svedčiace o priamej účasti obvinenej A. M. na trestnej činnosti korupčného charakteru. Ďalej je potrebné poukázať aj na výpoveď svedka Ing. P. M. zo dňa 12. mája 2015, ktorá preukazuje podozrenie z páchania trestnej činnosti korupčného charakteru. Aj keď z tejto výpovede vyplýva, že Ing. M. rokoval vždy s pani D., teda s obvinenou K. z jeho vyjadrení vyplýva, že táto obvinená bola len poštárkou a sprostredkovateľkou. Na stretnutia s Ing. M. chodila obvinená K.

v doprovode s obvinenou A. M.. Dôkazy, ktoré boli získané v zmysle ustanovenia § 113, § 114 a § 115 Trestného poriadku podozrenie z účasti obvinenej na uvedenej trestnej činnosti podporujú. Nebol doposiaľ produkovaný žiaden dôkaz, ktorý by toto podozrenie nejakým spôsobom rozptýlil.

Pokiaľ ide o dôvody väzby podľa názoru sudcu pre prípravné konanie u obvinenej A. M. existujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce väzbu obvinenej v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Podľa tohto ustanovenia môže byť obvinená vzatá do väzby ak vyplýva dôvodná obava, že bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Poukázal na samotnú povahu a charakter vyšetrovanej trestnej veci, ktorá mala byť páchaná organizovane, plánovite a mal z nej plynúť vysoký finančný zisk. Množstvo telefonátov obvinenej A. M. spoluobvinenej D. K., či už prostredníctvom riadnej telekomunikačnej činnosti alebo aplikácie Threema či Viber svedčí o snahe obvinenej o komunikáciu so spoluobvinenou. Hrozí teda dôvodná obava, že obvinená A. M. bude kontaktovať spoluobvinenú D. K. a takýmto spôsobom ovplyvňovať objasňovanie skutočností dôležitých pre trestné konanie A. M. aj s poukazom na výpoveď obvinenej D. K.. Takéto konanie obvinenej je spôsobilé založiť dôvodnú obavu, že v prípade ponechania obvinenej na slobode sa bude obvinená správať kolúzne, aby ovplyvnila vyšetrowanie.

Na rozdiel od prokurátora sudca pre prípravné konanie zistil dôvod preventívnej väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Podľa tohto ustanovenia môže byť obvinený vzatý do väzby ak vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil. Z odpisu registra trestov vyplýva, že obvinená A. M. bola odsúdená Okresným súdom Prešov dňa 11. augusta 2014, sp. zn. 4T 76/2014, za prečin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1 Trestného zákona na peňažný trest 1.000,- €. Obvinená zaplatila peňažný trest 25. novembra 2014 s tým, že na obvinenú sa hľadá akoby nebola odsúdená. Aj keď platí fikcia, že na obvinenú sa hľadá akoby nebola odsúdená podľa názoru sudcu pre prípravné konanie, pre účely preventívnej väzby je potrebné konštatovať, že obvinená bola odsúdená pre úmyselný trestný čin daňového charakteru. S poukazom na túto kriminálnu minulosť obvinenej v spojení so súčasným trestným stíhaním pre korupčný delikt podľa názoru sudcu pre prípravné konanie hrozí dôvodná obava, že obvinená v prípade prepustenia na slobodu bude páchať trestnú činnosť majetkovej povahy za účelom získania

majetkového prospechu vo forme finančného zisku. Preto konštatoval u obvinenej dôvod preventívnej väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Sudca pre prípravné konanie nezistil skutočnosti, ktoré odôvodňujú útekovú väzbu v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Podľa tohto ustanovenia môže byť obvinený vzatý do väzby ak vyplýva dôvodná obava, že ujde, alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť zistiť ihneď, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest.

Obvinená A. M. je trestne stíhaná za prečin nepriamej korupcie, pre ktorý jej hrozí uloženie trestu odňatia slobody až na tri roky. Z výpovede obvinenej, ale aj úradných záznamov, ktoré tvoria súčasť trestného spisu vyplývajú skutočnosti, že obvinená bola požiadaná, aby sa 4. júna 2015 vrátila späť do Bratislavy s tým, že je potrebný jej výsluch na NAKA. Obvinená vysvetlila, prečo sa nemôže dostaviť na výsluch okamžite s tým, že toho istého dňa o 19.18 hod. opakovane zatelefonovala zástupcovi riaditeľa expozitúry Bratislava NPKJ, NAKA PPZ, že sa na úkony dostaví v pondelok 8. júna 2015 o 10.00 hod. Zo zápisnice o zadržaní zo dňa 8. júna 2015 vyplýva, že obvinená sa dostavila pred policajný orgán na výsluch. Je potrebné konštatovať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo obvinenej doručené až 8. júna 2015. Až od tohto dátumu je možné potom skúmať, či obvinená sa vyhýba trestnému stíhaniu alebo nie. Zákon o Policajnom zbore, ani Trestný poriadok neukladá podozrivej osobe bez toho, aby jej bolo vznesené obvinenie povinnosť okamžite po telefonickom hovore dostaviť sa pred policajný orgán. Obvinená v telefonickom hovore oznámila kedy sa na výsluch dostaví a aj sa na výsluch dostavila. To, že nebola obvinená zadržaná bezprostredne po tom, ako bolo vyhlásené voči nej pátranie, pretože nebola v mieste bydliska, kde sa zdržiava, nie je dôvodom útekovvej väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

Obvinená A. M. predložila sudcovi pre prípravné konanie aj písomný sľub. Z úradnej moci sa zaoberal aj možnosťou uloženia dohľadu probačného a mediačného úradníka nad obvinenou v zmysle ustanovenia § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. S poukazom na osobu obvinenej, ako aj závažnosť trestnej činnosti, pre ktorú je obvinená stíhaná mám za to, že v tomto štádiu trestného konania tieto inštitúty náhrady väzby nie sú spôsobilé nahradiť trestné stíhanie obvinenej spojené s obmedzením jej osobnej slobody. Okrem toho poukazujem aj na ustanovenie § 80 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého je

možné nahradenie väzby zárukou, sľubom alebo dohľadom prijať len vtedy ak nie je daný dôvod väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote sťažnosť oprávnená osoba – obvinená A. M. prostredníctvom obhajkyne.

V sťažnosti namietala, že:

1/ uznesenie o začatí trestného stíhania bolo vydané minimálne predčasne v rozpore s § 196 ods. Trestného poriadku, nakoľko neobsahuje nič konkrétne, t. j. skutky nie sú vymedzené s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nim došlo. Trestný poriadok neumožňuje ani začať trestné stíhanie vo veci ak sa skutok „rysuje“ len v nejasných (hmlistých) obrysoch a je založený len na paušálnych indíciách (domnienkach, či skôr predstavách). Z uznesenia o vznesení obvinenia je však zrejmé, že osoby, ktoré sa podľa neho mali spolupodieľať na páchaní trestnej činnosti nie sú ani v najmenšom stotožnené a sú iba vo všeobecne uvedené, pričom takáto formulácia zakladá kolektívnu prezumpciu viny všetkých orgánov činných v trestnom konaní a všetkých pracovníkov Finančnej správy Slovenskej republiky.

2/ uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané v rozpore so zákonom, je účelové, nedôvodné a arbitrárne, pričom ani z jeho odôvodnenia žiadnym spôsobom nevyplýva žiadny bližší spôsob jej participácie na páchaní trestnej činnosti, ktorá jej je kladená za vinu, a to ani priamo z doposiaľ zabezpečených dôkazov vo vyšetrovacom spise. Ďalej poukázala na konkrétne formulácie v skutkovej vete uznesenia a namietala najmä nepresnosť časového a miestneho vymedzenia skutku, všeobecnú formuláciu konania, ktorým malo dôjsť k protiprávnemu konaniu a najmä k jej účasti na jeho páchaní, nepresne vymedzené konania v pôsobnosti PZ, ako ani FS SR, konanie obvinenej D. K. v hoteli M., ktoré sa jej nijako nedotýka, rovnako ako záver o ovplyvňovaní konania ktoréhokoľvek orgánu OČTK, resp. ktoréhokoľvek pracovníka FS SR. Tvrdila, že časové vymedzenie skutku „v období od dňa 17. mája 2015 do dňa 2. júna 2015“, nekorešponduje s časovým vymedzením skutku uvedeným v úvode skutkovej vety „v presne nezistenom období, od novembra 2014 do dňa 2. júna 2015“, dokonca podľa jej názoru si dve časové vymedzenia navzájom odporujú.

Zopakovala, že okrem obvinenej D. K. nikoho z uvedených osôb nepozná (svedok Ing.

P. M., resp. ďalšie osoby doposiaľ nezisteného orgánu činného v trestnom konaní a doposiaľ nezisteného pracovníka Finančnej správy Slovenskej republiky).

3/ pri identickej skutkovej a dôkaznej situácii nebolo vzaté do úvahy, že u obvinenej D. K. rozhodujúci súd nevidel dôvody väzobného stíhania. Takéto rozhodovanie považuje za porušenie právnej istoty pri rozhodovaní v tomto trestnom konaní. Odvolávala sa pritom na rozhodnutia Ústavného súdu SR I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06. Citovala, že „*diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná*“. Poukázala tiež na právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (rozhodnutie ÚS SR III. ÚS 209/04).

4/ vzhľadom na to, že okrem obvinenej D. K. nikoho v uvedenej veci nepozná, považuje tak zafinovaný dôvod kolúznej väzby ako je uvedený v návrhu na vzatie do väzby, za viac než absurdný. Obvinenú D. K. sa v posledné dni vôbec nepokúšala kontaktovať a aplikáciu Threema, ako je uvedené v napadnutom uznesení, nepoužíva. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie R39/1968, podľa ktorého dôvodom tzv. kolúznej väzby podľa § 67 písm. b) TP (teraz § 71 ods. 1 písm. b) nemôže byť okolnosť, že obvinený popiera trestnú činnosť, z ktorej je obvinený alebo obžalovaný, alebo že odmieta vypovedať; väzba sa nikdy nesmie zneužívať na to, aby obvinený bol k výpovedi alebo k priznaniu donucovaný. Dôvodnosť obavy, že obvinený bude pôsobiť na svedkov, prípadne spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, sa musí zistiť vždy na základe konkrétnych skutočností.

Aj preventívnu väzbu považuje za nepodloženú, bez reálnej hrozby obavy z jej naplnenia.

5/ pokiaľ súd argumentoval, že väzbu nemohol nahradiť ponúknutým písomným sľubom, možnosť nahradenia väzby, aj vo vzťahu k dôvodom kolúznej väzby, vyplýva z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR, a to s poukazom na ustanovenie čl. 5 ods. 3, druhá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článku 17 ods. 1, ods. 2, a ods.

5 Ústavy SR. Obdobný názor zaujal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach.

Z týchto dôvodov obvinená A. M. navrhla, aby nadriadený súd zrušil napadnuté uznesenie a prepustil ju z väzby na slobodu alternatívne, ak aj nadriadený súd zastáva názor, že vo vzťahu k nej existujú dôvody väzby navrhla nahradiť väzbu jej písomným sľubom, prípadne dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) rozhodujúc o podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom a vychádzajúc z doposiaľ vykonaného dokazovania dospel k týmto záverom :

Obvinená A. M. je trestne stíhaná pre spolupáchateľstvo prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa mala dopustiť na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenom období, od novembra 2014 do dňa 2. júna 2015, na doposiaľ presne neustálených miestach, prevažne v Košiciach a Bratislave, a na ďalšom doposiaľ nezistenom mieste vo Viedni, Spolková republika Rakúsko, po oslovení D. K. a zistení o prebiehajúcich trestných konaniach v pôsobnosti Policajného zboru a ďalších doposiaľ nezistených konaniach vedených na Finančnej správe Slovenskej republiky, týkajúcich sa právnickej osoby B.. a.s., so sídlom H., B., IČO: X. (ďalej len „B.“), po vzájomnej dohode s D. K. sa rozhodli uvedenú skutočnosť využiť vo svoj prospech, pričom dňa 17. apríla 2015, v Bratislave, v Hoteli M., na osobnom stretnutí, D. K. vyžiadala od Ing. P. M., člena predstavenstva B., finančnú hotovosť vo výške 3.000.000,- € ako úplatok za to, že budú svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci doposiaľ presne nezisteného orgánu činného v trestnom konaní a doposiaľ presne nezisteného pracovníka Finančnej správy Slovenskej republiky, aby bolo zmarené dosiahnutie účelu trestných a správnych konaní týkajúcich sa právnickej osoby B., pričom svoju požiadavku v období od dňa 17. mája 2015 do dňa 2. júna 2015, na ďalších najmenej štyroch osobných stretnutiach s Ing. P. M., uskutočnených na Letisku Košice, zopakovala a potvrdila.

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku môže byť obvinený vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné

stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

- a) ujde, alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,
- b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo
- c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil.

Podľa článku 17 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy) nikoho nemožno stíhať ani pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa článku 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor) každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom:

- a) zákonné pozbavenie slobody osoby po odsúdení príslušným súdom,
- b) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody z dôvodu nesplnenia rozhodnutia vydaného súdom v súlade so zákonom alebo s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti stanovenej zákonom,
- c) zákonné zatknutie, alebo pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní,
- d) pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia za účelom výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán,

e) zákonné pozbavenie slobody osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov.

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní.

Podľa odseku 3 uvedeného článku každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Každé pozbavenie slobody musí byť zákonné, t.j. musí byť vykonané v súlade s konaním ustanoveným zákonom a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivce pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom článku 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (tiež I. ÚS 165/02, ale aj II. ÚS 55/98.1. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00,1. ÚS 115/07).

Z vyšetrovacieho spisu a v ňom obsiahnutých doposiaľ zadovážených dôkazov vyplynulo, že obvinená A. M. je dôvodne trestne stíhaná. Z výpovede obvinenej D. K. a výpovede svedka Ing. P. M. vyplynulo, že obvinená D. K. žiadala 3.000.000,- € za to, že sprostredkovane cez ďalšie osoby stojace za A. M., ktoré nepoznala a neprichádzala s nimi do styku (kontaktovala sa podľa vlastného vyjadrenia len s A. M.), ovplyvní prebiehajúce daňové a trestné konania týkajúce sa právnickej osoby B.. a.s., so sídlom H., B., IČO: X.X., v prospech tejto spoločnosti.

Vzhľadom na to, že pri rozhodovaní o väzbe, sa nerozhoduje o vine alebo nevine obvinenej tak, ako tomu je pri dokazovaní na hlavnom pojednávaní, nie je nevyhnutné, aby vina obvinenej bola z doposiaľ zadovážených dôkazov jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázaná. Navyše sudca pre prípravné konanie nemohol, rovnako ako senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zadovážené dôkazy podrobiť kontradiktórnemu procesu skúmania tak, ako je to pri vykonávaní dôkazov na hlavnom pojednávaní, teda nemohol odstraňovať prípadné rozdiely či rozpory vo výpovediach svedkov a nemohol tieto osoby žiadať o odstránenie rozporov v ich výpovediach. Aj preto bolo celkom predčasné hodnotiť dôkazy ako definitívne zistený skutkový stav veci. V tomto štádiu konania,

pri rozhodovaní o vzatí, či nevzatí obvinenej do väzby je však povinnosťou súdu doposiaľ zadovážené dôkazy hodnotiť z toho pohľadu, či skutočne obsahujú také závažné skutočnosti, ktoré v rovine rozumnej istoty podporujú záver o dôvodnosti trestného stíhania alebo obsahujú skutočnosti, ktoré dôvodnosť trestného stíhania proti konkrétnej osobe nepotvrdzujú alebo priamo vylučujú.

V prerokúvanom prípade tomu tak je, pretože okrem výpovede oznamovateľa a teraz svedka Ing. P. M., ktorý bol požiadaný o poskytnutie úplatku sa obvinená D. K. aj sama priznala k spáchaniu skutku, ktorého sa mala dopustiť, pričom popísala aj úlohu a konanie obvinenej A. M., a ktorý napĺňa v tomto štádiu konania zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona.

Pokiaľ ide o jednotlivé námietky obvinenej A. M. najvyšší súd k nim uvádza nasledujúce:

1/ a 2/ Dozor nad zákonnosťou prípravného konania vykonáva prokurátor a nie súd. Súd v prípravnom konaní rozhoduje len vo vymedzených prípadoch - napríklad o väzbe, ak sú na to splnené zákonné podmienky. V prerokúvanom prípade boli splnené zákonné podmienky na predloženie návrhu prokurátora na vzatie do väzby obvinenej A. M.. Pokiaľ zo skutku popísaného v uznesení o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia A. M. vyplýva dôvodnosť vedenia trestného konania voči jej osobe, je to dostatočný podklad na skúmanie, či tu dôvody väzby sú alebo nie sú, tak ako to určujú citované ustanovenia § 71 ods. 1, písm. a), b), c) Tr. por. Súd nemá oprávnenie skúmať predčasnosť konania, taktickosť postupu, či iné atribúty prípravného konania. Ide výlučne o oprávnenia prokurátora.

Skutok uvedený v uznesení o začatí trestného stíhania i v uznesení o vznesení obvinenia obsahuje v zhode s ustanoveniami §§ 199 ods. 3 a 206 ods. 3 Tr. por. všetky tam uvedené údaje.

Z týchto dôvodov hodnotenie a rozbor uznesenia o začatí trestného stíhania, či o vznesení obvinenia by mal byť adresovaný nie súdu, ale prokurátorovi napríklad v zmysle § 210 Tr. por.

Súd v prerokúvanom prípade, pokiaľ ide o skutok a jeho právnu kvalifikáciu, hodnotí len to, či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený. U obvinenej A. M. z doposiaľ zadovážených dôkazov kumulovaných v uznesení o vznesení obvinenia sú dôvody na podozrenie, že sa mala dopustiť tam popísaného skutku vykazujúce znaky trestného činu.

Obsah výpovede obvinenej A. M. nie je dôvodom na anuláciu ostatných dôkazov produkovaných svedkom Ing. P. M., ale najmä obvinenou D. K., ale aj ďalších zabezpečených podľa ustanovení § 113, § 114 a § 115 Trestného poriadku, ktoré všetky podozrenie z účasti obvinenej na uvedenej trestnej činnosti podporujú. Nebol doposiaľ produkovaný žiaden dôkaz, ktorý by toto podozrenie nejakým spôsobom rozptýlil.

3/ Pokiaľ ide o identickosť skutkového stavu zisteného u obvinených D. K. a A. M. najvyšší súd poukazuje na to, že obe obvinené sú stíhané za rovnaký trestný čin v podstate na tom istom skutkovom základe, avšak ich úlohy pri páchaní trestnej činnosti mali byť podstatne rozdielne. Kým obvinená K. mala byť sprostredkovateľkou informácií, hlavnou organizátorkou a osobou, ktorá riadila trestnú činnosť „z pozadia“ mala byť práve obvinená M.. Ani v tomto smere nebol produkovaný jediný dôkaz, ktorý by toto podozrenie opierajúce sa hlavne o výpoveď obvinenej D. K., ale nepriamo i o ďalšie dôkazy (výpoveď svedka Ing. M. a dôkazy zabezpečené podľa ustanovení § 113, § 114 a § 115 Trestného poriadku – odpočúvanie telefonických hovorov a sledovanie osôb) vyvracal, či oslaboval.

Napokon dôvody väzby sa aj pri identickom skutkovom stave a jeho právnej kvalifikácii hodnotia jednotlivo – rozdielne u každého obvineného. Citované rozhodnutia Ústavného súdu SR nemožno preto aplikovať automaticky na každý prípad väzby.

Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia, resp. nezrozumiteľnosti odôvodnenia uvedených uznesení, najvyšší súd uvádza, že v predmetnom konaní mu prislúcha posudzovať len napadnuté uznesenie, a to je okrem časti týkajúcej sa sľubu a dohľadu mediačného a probačného úradníka prehľadne, vyčerpávajúco a zrozumiteľne odôvodnené. Dáva odpovede na otázky dôvodnosti trestného stíhania obvinenej A. M. i dôvodov jej väzby.

Z vyšetrovacieho spisu a z výpovedí obvinenej a svedka Ing. P. M. a zadovážených prepisov ich vzájomných rozhovorov nevyplývala žiadna skutočnosť svedčiaca o tom, že by obvinená, čo i len mala možnosť ovplyvniť nejakú osobu, ktorá bola účastníčkou páchania trestnej činnosti, o ktorej obvinená vypovedala. U obvinenej A. M. je tomu naopak. Nielenže mala poznať osoby, pre ktoré mal byť úplatok žiadaný a tie môžu byť ňou ovplyvňované, ale a najmä mala možnosť ovplyvňovať trestné konanie prostredníctvom obvinenej D. K., a to i napriek konštatovaniu sudcu, že ide o pomerne ťažko dokumentovateľnú trestnú vec, nakoľko osoby zainteresované v páchaní trestnej činnosti medzi sebou nekomunikujú klasickými telekomunikačnými prostriedkami, ale prostredníctvom aplikácie Threema. Výslovne však neuviedol, že aj obvinená A. M. používa pri komunikácii s inými osobami práve túto aplikáciu, aj keď uvedené konštatovanie tak môže vyznievať.

Rovnako, pokiaľ ide o väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. sudca pre prípravné konanie rozhodol správne.

Sudca pre prípravné konanie konštatoval správne, že aj keď platí fikcia, že na obvinenú A. M. sa hľadí akoby nebola odsúdená podľa jeho názoru pre účely preventívnej väzby je potrebné konštatovať, že obvinená bola odsúdená pre úmyselný trestný čin daňového charakteru. S poukazom na túto kriminálnu minulosť obvinenej v spojení so súčasným trestným stíhaním pre korupčný delikt vyvodil, že hrozí dôvodná obava, že obvinená v prípade prepustenia na slobodu bude páchať trestnú činnosť majetkovej povahy za účelom získania majetkového prospechu vo forme finančného zisku. Preto konštatoval u obvinenej dôvod preventívnej väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Tento záver je správny. Fikcia neodsúdenia má podľa ustálenej judikatúry význam len pri ukladaní ďalšieho prípadného budúceho trestu, v občianskoprávných, pracovnoprávných veciach, nie však v trestnom konaní pre účely posúdenia osoby obvinenej.

Sudca pre prípravné konanie správne a v súlade so zákonom zistil reálne dôvody väzby a správne ich popísal spoločne s dôvodmi, ktoré ho k nim viedli.

5/ Napriek ustálenej rozhodovacej praxi Európskeho súdu pre ľudské práva i Ústavného súdu Slovenskej republiky (v zmysle článku 154c ods. 1 Ústavy SR) podľa článku 5 ods. 3, druhá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článku 17 ods. 1, ods. 2, a ods. 5 Ústavy SR – každý väzobný dôvod i podľa § 71 ods. 1, písm. b) Tr. por. je možné (napriek zneniu náveta § 80 ods. 1 Tr. por.) nahradiť písomným sľubom obvineného, či dohľadom probačného a mediačného úradníka – v prerokúvanej veci by takéto nahradenie väzby mohlo viesť k zmareniu účelu trestného konania.

Správanie sa obvinenej A. M. počas obdobia, v ktorom mala byť páchaná trestná činnosť a obsah doposiaľ zadovážených dôkazov podľa § 113 až 115 Tr. por. sú v rozpore s jej výpoveďou (najmä pokiaľ ide o jej starostlivosť o obvinenú D. K. v súvislosti s jej údajným nadmerným používaním alkoholických nápojov, kvôli čomu ju vozila osobným motorovým vozidlom aj v neskorých nočných hodinách). Napriek tomu, že obvinený má právo brániť sa akýmkoľvek spôsobom, teda aj klamať, pokiaľ iného krivo neobviňuje, musí si byť vedomý, že v prípade preukázania, že nevyvedá pravdu a zároveň predkladá sľub o tom, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, súd vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaneho prípadu takému sľubu nemusí uveriť a nebude ho podľa § 80 ods. 1, písm. b) Tr. por. považovať za dostatočný.

Aj v prerokúvanom prípade je síce možné nahradiť i väzobný dôvod podľa písmena b) § 71 ods. 1 Tr. por. písomným sľubom resp. dohľadom probačného a mediačného úradníka, avšak písomný sľub nie je možné prijať pre obavu súd, že nebude splnený a tým sa ovplyvní, sťaží alebo zmarí vykonávanie dôkazov, či inak zmarí účel trestného konania.

V prípade dohľadu probačného a mediačného úradníka je potrebné doplniť, že ak orgány polície so všetkým svojím zabezpečením a vybavením nedokázali sledovať a zadržať obvinenú v priebehu štyroch kalendárnych dní, je obtiažné ak nie nemožné predstaviť si ako by reálne dokázal zabezpečiť dohľad probačný či mediačný úradník.

Najvyšší súd Slovenskej republiky si z týchto dôvodov osvojil logický záver sudcu pre prípravné konanie o tom, že v danom štádiu konania a podľa doposiaľ dostupných dôkazov bolo preukázané, že u obvinenej A. M. existuje reálna obava z možnosti ovplyvňovať priebeh vyšetrovania, čiže dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a reálna obava, že v prípade prepustenia na slobodu bude páchať trestnú činnosť

majetkovej povahy za účelom získania majetkového prospechu vo forme finančného zisku, pričom nie je reálne možné nahradiť väzbu písomným sľubom, ani dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky majúc na pamäti, že rozhodnutie o väzbe ako rozhodovanie o závažnom zásahu do osobnej slobody obvineného nie je rozhodovaním o vine či nevine, že väzba je len zabezpečovací inštitút, ktorý nemá mať sankčnú povahu, nemá ani výchovné poslanie, a preto, ak je možné účel väzby dosiahnuť iným zákonným inštitútom procesného práva, je potrebné ho aplikovať - inak povedané, väzobné stíhanie vo veci je v podstate výnimkou a možno k nemu pristúpiť len v odôvodnených prípadoch, rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia, odvolávajúc sa i na odôvodnenie napadnutého uznesenia, nepripustiac nahradenie väzby písomným sľubom, či dohľadom a sťažnosť obvinenej A. M. ako nedôvodnú zamietol.

P o u č e n i e : Protí tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 23. júna 2015

JUDr. Peter K r a j č o v i č , v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Peter Paluda

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Libuša Jánošíková